

28. 12. 2022 Delo

Stran/Termin: 16

Naslov: Festival Kiblix

Naklada: 19.752,00

Avtor: PETER RAK

Površina/Trajanje: 319,67

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Gesla: MREŽA RUK, HEKA, KIBLIX

Festival Kiblix

Kibla Portal, Maribor/kuratorja Aleksandra Kostič in Peter Tomaž Dobrila

Na področju percepcije sodobne umetnosti oziroma vsega, kar se danes pojavlja v okviru tega arbitrarno pojmovanega termina, ki ga je mogoče poljubno razširiti in aplicirati tako rekoč na vsako dejavnost ali gesto, bi lahko identificirali nekaj glavnih dejavnikov, ki ovirajo ali celo onemogočajo identifikacijo z določenim projektom. Na eni strani je to apriorna, neredko cinična distanca, ki vnaprej negira legitimnost določene umetniške produkcije in ji odreka relevantnost, na drugi pa pretirano strahospoštovanje ter prepričanje, da gre za tako zapletene in kompleksne artefakte, da jih ni mogoče racionalno razvozlati.

To še posebej velja za tako imenovano novomedijsko umetnost, ki ni niti nova niti ekskluzivno »medijska« oziroma bi bila takšna oznaka v določeni meri ustrezna le, če gre za določeno stopnjo medijske intervence s specifičnimi širšimi družbenimi, morda tudi političnimi in ideološkimi konotacijami, preblečenimi v nekakšno »novomedijsko« formo. Seveda se je mogoče strinjati, da marsikateri avtor načrtno

V ocesu

potencira hermetičnost in ultrasubjektivne domislice, s katerimi se lahko le malokdo poistoveti, neredko na videz preprostemu projektu dodajo avro enigmatičnosti sila zapleteni in abstraktni spremni teoretični spisi; vendar bi bil pravzaprav že čas, da se po treh desetletjih intenzivne rabe intermedijske, računalniške, digitalne, informacijske, generativne umetnosti, net-, bio- in nanoarta, kibernetike, robotike in kar je še tovrstnih praks, njihovi pretirani mistifikaciji končno odrečemo.

Lepa priložnost se ponuja z novo, deseto izdajo vizualnega festivala *Kiblix*, ki ga v izjemnem interieru razstavišča Kibla Portal prireja mariborski center Kibla.

Tokrat se predstavlja produkcija mreže centrov raziskovalnih umetnosti in kulture Ruk, in sicer raziskovalnih laboratorijev, DDTlaba v Trbovljah, Heke v Koprju in Kibla2laba v Mariboru, kot odprtih središč sodobne umetnosti in ustvarjalnosti ter ducata povabljenih avtorjev iz tujine, kuratorja festivala pa sta Aleksandra Kostič in Peter Tomaž Dobrila. Seveda lahko že izraz *raziskovalni laboratorij* vzbuja različne skeptične asociacije, deloma tudi upravičeno, saj si je mogoče ogledati (in otipati, poslušati, si nadeiti na glavo) tudi visokotehnološke izdelke, ki funkcionirajo v izrazito eksperimentalnem modusu, pogosto tudi brez prave finalnosti smisla, vendar je prav to izhodišče, da se z enigmatičnimi teoremi ne ubadamo preveč.

Veliko bolj umesten se zdi sproščen pristop, saj gre navsezadnje pri mnogih artefaktih za prav domiselno in zabavno produkcijo, naj so nekateri medijski vmesniki še tako kompleksno strukturirani. Ne škodi nekaj uvida v ozadje posameznega projekta, saj imajo nekateri bodisi realne »znanstvene« ambicije bodisi izrazito osebne ali celo intimne konotacije, ampak načeloma je mogoče pristopiti tudi brez tega predznaka in se neobremenjeno predati intermedijski pustolovščini. Ta pravzaprav funkcionira na specifični zunajmuzejski in zunajgalerijski realnosti (če takšno realnost seveda pojmujeemo v klasičnem, tradicionalnem smislu), tako kot številne druge umetniške in kulturne vsebine je tudi tukaj poudarek na igri, interakciji in uporabi vseh čutov.

Nedvomno so med bolj atraktivnimi projekti virtualne resničnosti, ki so bodisi inkubatorsko generirani bodisi gre za atraktivno izkušnjo 360-stopinjske sne-

malne tehnologije. Eden od pogostih očitkov tem projektom je bila njihova eksplicitna neutilitarnost, razlika med formalizmom in praktičnostjo je bila večkrat potisnjena skoraj do skrajne meje brezinteresne dejavnosti, vendar lahko tokrat na *Kiblixu* vidimo tudi uporabne tehnološke rešitve. Predvsem kar se tiče digitalizacije kulturne dediščine, pri čemer VR-tehnologija in izjemno raznovrstna uporabnost ter natančnost 3D-skenerjev ponujajo zelo prepričljivo simulacijo objektov, poleg tega so dovolj spektakularni.

Neposredna utilitarnost se morda najbolje manifestira v pladnjih in jedilnem priboru iz škampovih repkov, lupin školjk in posušene morske trave, ki so ga razvili v koprskem laboratoriju *Heka*. Spet druge so pri razkrivanju ekološke problematike veliko bolj kompleksne, recimo projekt Alice Daeun Kim, ki je s pomočjo principov umetne inteligence vizualizirala alge in gobe, ki so v Južni Koreji uvrščene na seznam ogroženih vrst. Med bolj zanimivimi manifestacijami sodobne umetnosti so nedvomno prikazi nanoarta, mikroskopskih nanografitov, ki so morda danes ultimativen primer minimalnega umetniškega posega v prostor, učinek pa je lahko bolj presenetljiv kot še tako megalomansko zastavljeni projekti.

Kakorkoli že, *Kiblix* je, tako kot druge tovrstne manifestacije po svetu, že zdavnaj presegel značaj pionirskega projekta, to je že dolgo integralni sestavni del kulturne in umetniške produkcije, ki stavi na interaktivnost, procesualnost, variabilnost in participativnost, ki so v vsesplošni kulturni hiperprodukciji nujne za animacijo širšega kroga občinstva. Morda bi lahko postopoma opustili tudi oznako *novomedijska umetnost*, ki je že obupno zastarela in anahronistična, ne nazadnje mnogi likovni oziroma vizualni teoretiki in kuratorji opozarjajo, da gre zgolj za orodja, ki so sinhronizirana z aktualnim trenutkom in prilagojena povsod navzočemu medijskemu diktatu.

Festival poteka do 30. decembra.

PETER RAK

Interaktivnost, procesualnost, variabilnost in participativnost v vsesplošni kulturni hiperprodukciji so nujne za animacijo širšega kroga občinstva. FOTO KIBLA/JANEZ KLENOVŠEK